

สภาพและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษา
โรงเรียนพานทองสาธิตานุบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
THE STATES AND DEVELOPMENT GUIDELINES FOR STUDENT CARE AND SUPPORT
SYSTEM: CASE STUDY OF PHANTHONGSABHACHANUPATHUM SCHOOL UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

สมถวิลรัตน์ อาษาดี¹, อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์²
SOMTAWINRAT ASADEE¹, ANUTSARA SUWANWONG²
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสาธิตานุบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสาธิตานุบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา จำนวน 66 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสาธิตานุบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย (1) การ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

² อาจารย์ ดร. สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการวิเคราะห์จุดอ่อนของนักเรียนเพื่อกำหนดแผนพัฒนานักเรียน (2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยการจัดทำแบบสำรวจความต้องการเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง (3) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยการจัดประชุมภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และ 4) การส่งต่อนักเรียนโดยการพัฒนาการเข้าถึงระบบฐานข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับการดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

คำสำคัญ: 1.แนวทางพัฒนา 2.ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

The study was a survey research. The purposes of this study were : 1) to study the states for student care and support system: case study of by Phanthongsabhachanupathum school under the secondary educational service area office 18, and 2) to study development guidelines for student care and support system: case study of Phanthongsabhachanupathum school under the secondary educational service area office 18. The population of the study consisted of 66 school administrators and advisory teachers. The data were collected by the questionnaire and interview form. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and the content analysis.

The research findings were as follows; 1) the states and development guidelines for student care and support system: case study of Phanthongsabhachanupathum school under the secondary educational service area office 18 was at the high level. The student screening were at the highest level, Recognizing individual student, student preventing and solution, student promoting and development and student transferring was at the high level. 2) development guidelines for student care and support system were (1) student screening by weaknesses analysis to make the student's development plan (2)

student promoting and developing by survey of students and parent's needs, (3) student preventing and saluting by network meetings to develop school action plan and (4) student transferring by developing database accessing system. The study has achieved the knowledge about development guidelines for student care and support system which will be beneficial for the enhancement of the school's operations.

Keywords: 1. Development Guidelines 2. Student Care and Support System

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการศึกษาทุกยุคทุกสมัยมีจุดหมายเดียวกันคือการพัฒนาให้นักเรียน ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขในสังคม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในหมวด 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดมีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณธรรมและแก้ปัญหาพฤติกรรมของครูบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนรวมทั้งเร่งแก้ปัญหายาเสพติด ในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียน เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด จึงมีบทบาทตามแนวทางการดำเนินงาน คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ คัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด สรุปผลจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข ดังนั้นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีกระบวนการชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม

พัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549)

โรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางประจำอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2504 เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 69 คน นักเรียนจำนวน 1,022 คน สภาพชุมชนรอบโรงเรียนเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ (อมตะนคร) อาคารพาณิชย์ ชุมชน ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้างทำงานในโรงงานย้ายถิ่นฐานมาจากต่างจังหวัดทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีสภาพของเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางถึงยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ค่อนข้างยากจน มีภาระที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวมาก เนื่องจากต้องเช่าที่พักอาศัยและต้องส่งเงินไปให้ครอบครัวเดิมคือบิดา มารดา ของตนเอง ดังนั้น ผู้ปกครองของนักเรียนจึงต้องทำงานทุกคนและต้องทำงานล่วงเวลา ทำให้ขาดความอบอุ่นคนดูแลเอาใจใส่นักเรียนในปกครอง ทำให้เกิดปัญหาต่างๆทั้งเรื่อง การเรียน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ยาเสพติด ชู้สาว การพนัน ดิดเกมส์ เป็นต้น สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิตตระหนักถึงความสำคัญที่ต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรม เครื่องมือที่มีคุณภาพโดยมีหลักการ 1) มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาที่แตกต่างกัน การยิदनักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น 2) ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ของทุกคนไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน (กรมสุขภาพจิต, 2546) ในการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือกับทุกฝ่ายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนซึ่งจะเรียกว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองเครือข่าย และผู้แทนชุมชน จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสภานุพัฒน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำ

ผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพานทองสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. โจทย์วิจัย

2.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด

2.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ควรทำอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ขอบเขตประชากรและผู้ให้ข้อมูล

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษา โรงเรียนพานทองสหกรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 รวมทั้งสิ้น 66 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน และครูที่ปรึกษาจำนวน 64 คน การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

4.1.2 ผู้ให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 สำหรับการตอบแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครูที่ปรึกษา จำนวน 64 คน รวมทั้งสิ้น 66 คน

กลุ่มที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหชุมชนปทุมฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน และครูที่ปรึกษา (กำหนดสัดส่วนให้ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ระดับชั้นละ 1 คน และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11 – 20 ปี) จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก 4) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเด็ก และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหชุมชนปทุมฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์และตำแหน่งในการปฏิบัติงานเป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหชุมชนปทุมฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าแบบของลิเคิร์ท (Likert's Scale) 5 ระดับ ข้อคำถามประกอบด้วยคำถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านจำนวน 25 ข้อ

4.3.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหชุมชนปทุมฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 นำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็ก และด้านการส่งต่อนักเรียน ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยนำข้อคำถามที่มีค่าเฉลียรายข้อน้อยกว่า

ค่าเฉลี่ยรายด้านในด้านนั้น ๆ มากำหนดเป็นประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาต่อไป

4.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

4.4.1 การหาค่าความเที่ยงตรงโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1 มาใช้เป็นข้อคำถาม ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4.4.2 การหาค่าความเชื่อมั่นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try – Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยผลจากการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.838

4.4.3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหชาชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 นำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.5.2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหชาชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยใช้ค่าพารามิเตอร์ค่าเฉลี่ยประชากร และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.5.3 การวิเคราะห์สรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ จำกัด สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 77.27 และเพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 78.79 และระดับปริญญาโท จำนวน 14 คน คิดเป็น 21.21 ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่น้อยกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครู จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 96.97

5.2 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ จำกัด สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงด้านเดียว ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.43$) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.43$) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.49$) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.57$) และด้านการส่งต่อนักเรียน ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.60$) ตามลำดับ

5.3 แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการวิเคราะห์จุดอ่อนของนักเรียนเพื่อกำหนดแผนพัฒนานักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยการจัดทำแบบสำรวจความต้องการเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยการจัดประชุมภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และ 4) การส่งต่อนักเรียนโดยการพัฒนาการเข้าถึงระบบฐานข้อมูล

6. อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหกรณ์ จำกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูและ
 ผู้ปกครองร่วมมือประสานกันเป็นอย่างดีในการดูแลนักเรียนแต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อยกระดับ
 การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิโรจน์ สุรสาคร (2553) ที่ได้
 ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม กล่าว
 ว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาใน
 เทศบาลนครปฐม มีความสามารถในการบริหารและมีการประสานงานกันดีกับผู้ปกครอง มีการจัด
 กิจกรรมสอนซ่อมเสริมและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลาย เช่นเดียวกับเสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552)
 ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3
 อันดับแรกพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนรณรงค์ได้แก่การป้องกัน
 ช่วยเหลือและแก้ไข และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การ
 ส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มี
 ขนาดต่างกัน มีการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
 เมื่อพิจารณารายด้านสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทอง
 สภาชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมี
 ค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนพานทองสภาชนูปถัมภ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 18 ตระหนักและให้ความสำคัญในการคัดกรองนักเรียนเพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็น
 กลุ่ม ๆ อันจะช่วยให้การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลให้การ
 กำหนดเป้าหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางสอดคล้องตามความต้องการ
 และศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล อีกทั้งมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีทักษะการ
 ดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของชุติมา ถาวรแก้ว (2559) ได้
 ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของ
 สถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า โดยภาพรวม
 อยู่ในระดับมากด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อนักเรียนแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการวิเคราะห์จุดอ่อนของนักเรียนเพื่อกำหนดแผนพัฒนานักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยการจัดทำแบบสำรวจความต้องการเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยการจัดประชุมภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และ 4) การส่งต่อนักเรียนโดยการพัฒนาการเข้าถึงระบบฐานข้อมูล

6.1 แนวทางการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการวิเคราะห์จุดอ่อนของนักเรียนเพื่อกำหนดแผนพัฒนานักเรียน ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องมีการนำข้อมูลสรุปรายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อมาวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนต้องพัฒนาเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลบุคลิกลักษณะของนักเรียนเป็นรายบุคคลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนประกอบด้วยวิธีการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ (1) การนำข้อมูลสรุป/รายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนาของนักเรียนเป็นรายบุคคลไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการในภาคเรียนต่อไป (2)การจัดประชุมผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปีพร้อมร่วมเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม(3) จัดประชุมประจำเดือนสำหรับครูที่ปรึกษาเพื่อติดตามสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มุ่งเน้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและ(4)การจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโดยใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศจากโปรแกรม (School Information System Advance : SISA) เสนอต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ระบุว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีรัตน์ อินทุ (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพพระวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพพระวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียน

เป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนจะต้องพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน บริบทของโรงเรียนและบริบทของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องมีการนำข้อมูลสรุปรายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อมาวิเคราะห์สิ่งที่นักเรียนต้องพัฒนาเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลบุคลิกลักษณะของนักเรียนเป็นรายบุคคล

6.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยการจัดทำแบบสำรวจความต้องการเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีการเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและการสำรวจข้อมูลความต้องการของนักเรียน เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมทั้งกำหนดการออกแบบกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับภุชฉนิศา คารวพงศ์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะมีการดำเนินงานโดยประสานงานกับผู้ปกครองโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนตามความต้องการและนำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ ร่วมกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของเรวดี ลายน้ำเงิน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาเขต 42 พบว่า โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการนักเรียนซึ่งเป็นผู้แทนนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมในแต่ละปี การจัดกิจกรรมควรอยู่ในกรอบของหลักสูตร ทั้งดนตรี กีฬา นาฏศิลป์ ชุมนุมทางวิชาการ โดยมีการจัดขึ้นอย่างหลากหลาย ตามความสนใจและสนใจของนักเรียน มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความสำคัญในกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม สวดมนต์ ไหว้พระทุกภาคเรียน มีการมอบรางวัล เกียรติบัตร เพื่อเชิดชูให้กับนักเรียนเนื่องในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การอบรมคุณธรรม จริยธรรม ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการประพฤติตนเป็นกำหนดแนวทางให้ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา บุญทอง (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมโฮมรูมและบันทึกความพร้อมในการจัด

กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษาตรงความต้องการของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และพิจารณารายข้อด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน อยู่ในระดับมาก

6.3 แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยการจัดประชุมภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกัน จัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าการป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียนโรงเรียนพานทองสหกรณ์ ประกอบด้วยวิธีดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ (1) จัดตั้งทีมงาน เพื่อทำหน้าที่ประสาน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ (2) จัดประชุมภาคีเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงาน มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอยู่เสมอ จัด กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาดำเนิน ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการแก้ไขปัญหาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังแต่งตั้ง คณะกรรมการด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการกำกับติดตาม รายงานผลการ ดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินงานสอดคล้องกับประติษฐ์ แสนจันทร์ (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพ การดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายโรงเรียนชุมแพศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า การบริหารงานกลุ่มกิจการนักเรียนเป็นภาระ งานหลักอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อบุคลากรทุกคน จึงควรมีความตระหนักในการเห็นความสำคัญ ปฏิบัติงานกลุ่มกิจการนักเรียนโดยมีการร่วมจัดตั้งศูนย์แนะนำในการแก้ไขปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือ จัดทำคู่มือในการคัดกรองนักเรียน จัดการส่งเสริมความสามารถระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมส่งเสริม นักเรียนโดยบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) ที่ได้ทำ การวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขอโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับ มาก และงานวิจัยของภูษณิศ คารวพงศ์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงาน เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมาก และ

สอดคล้องมธรรดา ดวงจันทร์ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ค้นพบแนวทางสำคัญโดย โรงเรียนควรให้คณะผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การประชุมผู้ปกครองเพื่อให้ครูประจำชั้นรายงานความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม

6.4 แนวทางการส่งต่อนักเรียนโดยการพัฒนาระบบการเข้าถึงระบบฐานข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าด้านการส่งต่อนักเรียนยังคงประสบปัญหาการดำเนินงานที่ยังหาประสิทธิภาพ เนื่องจากยังมีการใช้ระบบฐานข้อมูลสำหรับงานส่งต่อนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วต่อการดำเนินงานพร้อมทั้งการติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นประกอบด้วยวิธีดำเนินงานสำคัญได้แก่ (1) มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เอื้ออำนวยให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้อย่างเหมาะสม (2) ส่งเสริมช่องทางที่หลากหลายระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก เฟสบุ๊ค ไลน์ เพื่อส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และ (3) ติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับภูษณิศ คารวพงศ์ (2556) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งเป็นการส่งต่อภายในโดยครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูแนะแนว ทั้งนี้การดำเนินงานครูพยาบาลหรือฝ่ายปกครองขาดการบันทึกส่งนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร ยังไม่มีระบบประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น ทำให้การส่งต่อนักเรียนขาดประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับวาสนา บุญทอง (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ความพยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่งต่อนักเรียน ความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา

และบุคลากรอื่น รวมทั้งความสม่ำเสมอในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา และสอดคล้องกับมธุรดา ดวงจันทร์ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า โรงเรียนควรมีการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองให้เข้าใจเหตุผลของการส่งต่อนักเรียนประสานงานกันระหว่างครูกับผู้รับการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนควรให้ครูที่ปรึกษาวางแผนส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ให้กับผู้เชี่ยวชาญแก้ปัญหาให้นักเรียน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญตระหนักและส่งเสริมในการจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เอื้ออำนวยให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการส่งเสริมช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เพื่อส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว พร้อมทั้งการติดตามและประเมินผลการส่งต่อนักเรียนร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

7.1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นอันดับสอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน มุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน

7.1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้าน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นอันดับสาม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการจัดตั้งทีมงานเพื่อทำหน้าที่ประสาน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

7.1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเป็นอันดับสี่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลสรุป/รายงานผลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์สิ่งที่พัฒนาของนักเรียนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการและมีการจัดประชุมผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติงานประจำปี

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาเชิงเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

7.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2.3 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพานทองสหภาพชนูปถัมภ์ สังกัดสภวิทยาเขตชลบุรี 2 เพื่อนำไปเป็นแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. บรรณานุกรม / เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- ชุตินาถ แก้วแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)
- ประดิษฐ์ แสนขันธ. (2550). สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ เครือข่ายโรงเรียนชุมชนแพร์ศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- ประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา)
- มธุรา ดวงจันทร์. (2553). สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา)
- เรวัต ปลายน้ำเงิน. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)
- วาสนา บุญทอง. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี)
- วิโรจน์ สุสาคร. (2550). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
- เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์. (2552). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ.

ภูษณิศ คารวพงศ์. (2556). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของครูในโรงเรียนสำนักงานเขตสายไหม สังกัดกรุงเทพมหานคร

(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)

ศรัทธา อินทน์. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพพระ

วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี)

9. คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่สนับสนุนการลงวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานวิจัยเป็นอย่างดี